

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра зовнішньоекономічної діяльності підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«УПРАВЛІННЯ КОМПЛЕКСОМ МАРКЕТИНГУ
ПІДПРИЄМСТВА-СУБ'ЄКТА ЗЕД»**

(на матеріалах ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», м. Київ)

Студента 2м курсу, 3 групи, факультету
міжнародної торгівлі і права,
спеціальності 073 «Менеджмент»
Спеціалізації «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Бахмацької
Марії
Сергіївни

(підпис студента)

Науковий керівник
канд. екон. наук, професор

*(підпис наукового
керівника)*

Кудирко
Людмила
Петрівна

Гарант освітньої програми
док. екон. наук, доцент

(підпис)

Студінська
Галина
Яківна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КОМПЛЕКСОМ МАРКЕТИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ЄВРО- РЕКОНСТРУКЦІЯ»	9
1.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «ЄВРО- РЕКОНСТРУКЦІЯ».....	9
1.2. Оцінка зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «ЄВРО- РЕКОНСТРУКЦІЯ».....	22
1.3. Аналіз управління комплексом маркетингу на підприємстві ТОВ «ЄВРО- РЕКОНСТРУКЦІЯ».....	29
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМПЛЕКСОМ МАРКЕТИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ЄВРО- РЕКОНСТРУКЦІЯ»	37
2.1. Визначення напрямів удосконалення системи управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».....	37
2.2. Обґрунтування інвестиційного проекту в рамках модернізації елементів комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».....	41
2.3. Розрахунок прогнозних показників ЗЕД ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» із урахуванням запропонованих заходів.....	47
Висновки до розділу 2.....	53
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ	61

АНОТАЦІЯ

Бахмацька Марія Сергіївна. Управління комплексом маркетингу підприємства-суб'єкта ЗЕД

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент». Київський національний торговельно-економічний університет, 2019.

Випускна кваліфікаційна робота містить теоретичні засади та практичний інструментарій розробки комплексу маркетингу в системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства та пропозиції щодо удосконалення комплексу маркетингу на підприємстві-суб'єкті ЗЕД.

В перебігу дослідження проведено комплексний аналіз фінансово-господарського стану ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», охарактеризовано механізм функціонування зовнішньоекономічної діяльності підприємства та запропоновано нові рішення для ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» з метою покращення ефективності його діяльності.

Проведений аналіз дозволив сформулювати пропозиції щодо удосконалення системи управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» на міжнародних ринках та здійснити розрахунки прогнозу щодо діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» з урахуванням запропонованих заходів та рекомендацій.

Ключові слова: комплекс маркетингу, управління, зовнішньоекономічна діяльність, маркетингова діяльність, міжнародний ринок.

ANNOTATION

Bakhmatska Mariia Serhiivna. Management of marketing complex of the entity FEA

Graduation qualification work for the master's degree in the specialty 073 "Management". Kyiv National University of Trade and Economics, 2019.

The final qualification work contains theoretical background and practical tools for developing a marketing complex in the system of foreign economic activity of the enterprise and proposals for improving the marketing complex at the enterprise subject of FEA.

During research a comprehensive analysis of the financial and economic status of EURO-RECONSTRUCTION LLC was made, the mechanism of functioning of the foreign economic activity of the enterprise was characterized.

The analysis made it possible to formulate proposals for improvement of the management system of the marketing complex of EURO-RECONSTRUCTION LLC in the international markets and to make the forecast of the activity of EURO-RECONSTRUCTION LLC in the light of the proposed measures and recommendations.

Keywords: marketing complex, management, foreign economic activity, marketing activity, international market.

РЕФЕРАТ

Управління комплексом маркетингу підприємства-суб'єкта ЗЕД (на матеріалах ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», м. Київ)

Кваліфікаційна випускна робота:

Об'єкт дослідження – процес розробки комплексу маркетингу на підприємстві-суб'єкті ЗЕД.

Предмет дослідження – теоретичні засади та практичний інструментарій розробки комплексу маркетингу на підприємстві-суб'єкті ЗЕД.

Підприємство, за матеріалами якого виконано випускну кваліфікаційну роботу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Мета роботи – систематизація теоретичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо формування та впровадження комплексу маркетингу на підприємстві-суб'єкті ЗЕД.

Методи дослідження – метод теоретичного пізнання, метод економічного аналізу, діалектичний та абстрактно-логічний методи.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, виявлено ступінь її розкриття в економічній літературі вітчизняними і зарубіжними науковцями, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження та окреслено практичну значущість роботи.

У **першому розділі «Дослідження системи управління комплексом маркетингу на підприємстві ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»** проведено дослідження системи управління комплексом маркетингу, здійснено комплексний аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», висвітлено механізм функціонування зовнішньоекономічної діяльності підприємства та проведено його оцінку.

У **другому розділі «Удосконалення управління комплексом маркетингу на підприємстві ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»** визначено напрями удосконалення системи управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», запропоновано заходи щодо оптимізації

комунікаційної політики підприємства та проведено розрахунок прогнозних показників зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» із урахуванням запропонованих заходів.

Висновки окреслюють теоретичне узагальнення і вирішення наукової проблеми, сутність якої полягає у комплексному дослідженні, оцінці та розробці пропозицій по удосконаленню процесів управління комплексом маркетингу. Практична реалізація наданих пропозицій у діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» полягає в розробці інвестиційної програми за якою буде виконуватись реконструкція обладнання ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», що істотно знизить енергоємність та підвищить ефективність діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Управління комплексом маркетингу є невід'ємною складовою маркетингової активності будь-якого підприємства, що орієнтується у своїй діяльності на ринкові процеси. На сьогоднішній день існує десяток тактик і стратегій доступних для використання в маркетингу, для того щоб вибрати найкращу комбінацію для свого підприємства, отримати прибуток, задовольнити потреби споживачів та досягти певної ринкової мети на цільовому ринку. Реалізація даної мети неможлива без здійснення маркетингової діяльності, головним елементом якої є так званий комплекс маркетингу. Ця концепція використовує різні аналітичні структури для аналізу всіх особливостей, які можуть вплинути на маркетинг. Найпопулярнішою з цих структур є «4Ps», що складається з продукту, ціни, місця і просування. Використовуючи ці елементи підприємство може визначити придатність продукту або послуги для цільової споживчої бази та підвищити шанси на успішний маркетинг свого продукту [10].

Маркетинговий комплекс повинен мати всі складові, які сумісні один з одним. Ціна повинна бути сумісною з розміщенням продукту. Продукт повинен бути сумісний з просуванням. Загалом, всі елементи «Р» є нерозривно пов'язаними один з одним. В результаті, коли ви робите маркетинговий комплекс, він стає ланцюгом сильних зв'язків. І ці зв'язки потім направляють вас вперед, роблячи ланцюжок довшим [10].

Ступінь розробки наукової проблеми. Питаннями управління комплексом маркетингу підприємства-суб'єкта ЗЕД займалися і займаються вчені багатьох країн, а саме Н.Борден [27], Дж.МакКарті [28], Дж.Бітнер [29] та ін. В роботах цих авторів розглядаються різні підходи до визначення оптимальної кількості складових комплексу маркетингу, доцільність використання, а також їх відмінності з огляду специфіки зарубіжного ринку. Проте в сучасних умовах господарювання підприємства потребують нових методів підвищення ефективності маркетингового управління їх діяльністю на

зарубіжних ринках, що дасть їм змогу збільшити прибутки та підвищити рівень конкурентоспроможності.

Метою дослідження є систематизація теоретичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо формування та впровадження комплексу маркетингу на підприємстві-суб'єкті ЗЕД.

Досягнення поставленої мети вимагає вирішення наступних **завдань дослідження**:

- здійснити комплексний аналіз показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»;
- розкрити механізм функціонування зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»;
- здійснити аналіз управління комплексом маркетингу на підприємстві ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»;
- визначити напрями удосконалення системи управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»;
- обґрунтувати інвестиційний проект в рамках модернізації елементів комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»;
- здійснити розрахунок прогностичних показників ЗЕД ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» із урахуванням запропонованих заходів.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичний інструментарій розробки комплексу маркетингу на підприємстві-суб'єкті ЗЕД.

Об'єкт дослідження – процес розробки комплексу маркетингу на підприємстві-суб'єкті ЗЕД.

В перебігу виконання випускної кваліфікаційної роботи було використано такі **методи дослідження**:

- методи економічного аналізу, за допомогою яких було здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» та ефективності його маркетингового управління;

-діалектичний та абстрактно-логічний методи (для узагальнення та формулювання висновків).

Практичне значення дослідження полягає у розробці напрямів підвищення ефективності маркетингового управління ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», які здатні підвищити ефективність його функціонування, позитивно вплинути на результати діяльності підприємства та принести прибуток.

Інформаційна база дослідження представлена монографічними та публіцистичними джерелами з питань міжнародного маркетингу, даними національних служб статистики, Інтернет-джерел та даними бухгалтерської та статистичної звітності досліджуваного підприємства.

Структура дослідження передбачає наявність вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел із 40 найменувань та 2-х додатків.

РОЗДІЛ 1

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КОМПЛЕКСОМ МАРКЕТИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

1.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» - це енергетичний об'єкт, що працює в режимі комбінованого виробництва теплової та електричної енергії. Підприємство здійснює виробництво та постачання теплової енергії тепловими мережами та надає послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води для населення, бюджетних установ та інших споживачів м. Києва.

Підприємство опалює чотири з половиною мільйонів квадратних метрів житлової площі Києва у тисяча тридцяти шести житлових будинках та в понад ста двадцяти школах і медичних установах, що складає 8% усієї житлової площі міста в тому числі 2/3 споживачів Лівобережного масиву м. Києва, хоча раніше Дарницька ТЕЦ-4 (історична назва підприємства; далі ТЕЦ-4) охоплювала весь масив [35].

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» було зареєстроване 9 червня 2011 року. Код ЄДРПОУ – 37739041. Відповідно до відомостей, розміщених на інформаційному ресурсі Міністерства юстиції України (в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), засновником (учасником) ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» є компанія «Азоранде Інвестментс Лімітед» (Кіпр), яка володіє 100% статутного капіталу товариства [32].

Статус суб'єкта ЗЕД ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» визначається його діяльністю із закупівель імпортової сировини у вигляді вугілля та газу. ТЕЦ-4 відноситься до підприємств стратегічного значення, оскільки входить в комплекс енергетичної інфраструктури та виробництва електроенергії.

Вихідними джерелами для аналізу фінансово-господарського стану підприємства є первинні дані балансу та звіту про фінансові результати діяльності, які представлені в Додатку А та Додатку Б. Проаналізуємо зазначені результати фінансово-економічної діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Консолідовані показники динаміки доходів, витрат та фінансових результатів досліджуваного підприємства наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в 2014-2018 рр., грн.

Стаття	Роки				
	2014	2015	2016	2017	2018
Чистий дохід від реалізації продукції	2385500000	2322468459	2033575012	2392416300	2447223029
Інші операційні доходи	70235231	52639912	44247643	47474051	50498415
Інші доходи	1213413	6506115	3969754	4679811	2221566
Разом доходи	2456948644	2381614486	2081792409	2444570162	2499943010
Собівартість реалізованої продукції	1836959021	1786514685	1785929192	1840320231	1967094638
Адміністративні витрати	3056984	2211354	18932931	17838115	21326312
Витрати на збут	8608540	8560345	8474297	8488653	8333853
Інші операційні витрати	3830844	5531027	3932632	3583351	4099657
Фінансові витрати	1777329	1949811	1952689	3062452	3099359
Інші витрати	3047341	2018843	8020024	9793904	3537273
Разом витрати	1857280059	1806786065	1827241765	1883086706	2007491092
Фінансовий результат до оподаткування	599668585	574828421	792416	561483456	492451918
Податок на прибуток	107940345	103469116	142634,88	101067022	88641345,2
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	491 728 240	471 359 305	64 978 112	460 416 434	403 810 573

Джерело: розроблено автором на основі Додатку А.

Підприємство демонструє впродовж аналізованого періоду у цілому сталий розвиток у частині отриманого чистого доходу, собівартості та прибутку. Разом з тим більш поглиблений аналіз таблиці 1.2 щодо приростів

окреслених показників засвідчує, що протягом останніх 5 років ми спостерігаємо синусоїдальну динаміку чистого доходу.

Таблиця 1.2

**Динаміка приросту доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ
«ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в 2014-2018 рр., грн.**

Стаття	Абсолютне відхилення			
	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017
Чистий дохід від реалізації продукції	-63031541	-288893447	358841288	54806729
Інші операційні доходи	-17595319	-8392269	3226408	3024364
Інші доходи	5292702	-2536361	710057	-2458245
Разом доходи	-75334158	-299822077	362777753	55372848
Собівартість реалізованої продукції	-50444336	-585493	54391039	126774407
Адміністративні витрати	-845630	16721577	-1094816	3488197
Витрати на збут	-48195	-86048	14356	-154800
Інші операційні витрати	1700183	-1598395	-349281	516306
Фінансові витрати	172482	2878	1109763	36907
Інші витрати	-1028498	6001181	1773880	-6256631
Разом витрати	-50493994	20455700	55844941	124404386
Фінансовий результат до оподаткування	-24840164	-574036005	560691040	-69031538
Податок на прибуток	-4471230	-103326480,9	100924387	-12425676,84
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-20368934	-470709524,1	459 766 653	-56 605 861,16

Джерело: розроблено автором на основі Додатку А.

Зокрема у 2014-2015 роках рівень чистого доходу впав, а у 2016-2018 роках почав знову зростати. Точно таку ж динаміку ми спостерігаємо у статті витрат, особливо в частині собівартості продукції. Дану кон'юнктуру можна описати формуванням цін на міжнародній біржі вугілля. В цілому підприємство працює успішно, незважаючи на синусоїдальний характер прибутку. Динаміку

консолідованих показників обсягу та структури активів підприємства наведено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Динаміка обсягу активів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в 2014-2018 рр., грн

Показники	На 31.12				
	2014	2015	2016	2017	2018
I. Необоротні активи					
Основні засоби	190645937	202229308	161682290	151396163	290650081
первісна вартість	392200142	424244339	363222991	369129974	523937655
Знос	201554231	222015071	201540736	217733864	233287608
Усього за розділом I	213 640 795	216 747 501	183510347	172679352	313834130
II. Оборотні активи					
Запаси	76253212	73989234	69095595	89873031	89537503
Виробничі запаси	62867502	59364736	58585444	81424996	76380911
Незавершене виробництво	5913931	5991115	2673381	3117999	4023378
Готова продукція	6817613	6343991	7504313	4133795	8254317
Товари	654297	2289503	332550	1196597	879079
Дебіторська заборгованість за продукцію	42590103	36880295	27379847	37553301	40775211
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	646859	3378813	2822547	1186514	1319822
у тому числі з податку на прибуток	5413	2738614	2635259	1077320	322857
Інша поточна дебіторська заборгованість	7565819	9459687	10474469	9239737	5149888
Гроші та їх еквіваленти	13759947	22497095	18216200	4319878	977699
Витрати майбутніх періодів	218129	549288	454447	295232	322514
Інші оборотні активи	2568944	1632187	1005432	417149	1919811
Усього за розділом II	145932554	149427498	133608747	148255045	154913646
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0
Баланс	359573223	366174946	317119021	320934391	468747769

Джерело: розроблено автором на основі Додатку Б.

Аналізуючи динаміку обсягу активів видно, що в період з 2014 по 2015 роки обсяг активів зріс на 6 601 723 грн, що відповідно, в свою чергу

викликано зростанням необоротних активів (3 106 706 грн) та оборотних активів (3 494 944 грн).

Таблиця 1.4

Динаміка обсягу активів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в 2014-2018 рр., грн

Актив	Абсолютне відхилення			
	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
I. Необоротні активи				
Основні засоби	11583371	-40547018	-10286127	139253918
первісна вартість	32044197	-61021348	5906983	154807681
знос	20460840	-20474335	16193128	15553744
Усього за розділом I	3106706	-33237154	-10830995	141154778
II. Оборотні активи	0	0	0	0
Запаси	-2263978	-4893639	20777436	-335528
Виробничі запаси	-3502766	-779292	22839552	-5044085
Незавершене виробництво	77184	-3317734	444618	905379
Готова продукція	-473622	1160322	-3370518	4120522
Товари	1635206	-1956953	864047	-317518
Дебіторська заборгованість	-42221300	-9500448	10173454	3221910
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2731954	-556266	-1636033	133308
у тому числі з податку на прибуток	2733201	-103355	-1557939	-754463
Інша поточна дебіторська заборгованість	1893868	1014782	-1234732	-4089849
Гроші та їх еквіваленти	8737148	-4280895	-13896322	-3342179
Витрати майбутніх періодів	331159	-94841	-159215	27282
Інші оборотні активи	-936757	-626755	-588283	1502662
Усього за розділом II	3494944	-15818751	14646298	6658601
Баланс	6 601 723	-49 055 925	3 815 370	147 813 378

Джерело: розроблено автором на основі Додатку Б.

З 2015 по 2016 рік бачимо різкий спад на балансі (49 055 925 грн). Значна частина такого спаду обумовлена зниженням необоротних активів (33 237 154

грн) і оборотних активів, та складають 15 818 751 грн. Під час 2016-2017 року відбулося скорочення необоротних активів на 10 830 995 грн, але в той же час збільшилася кількість оборотних активів на 14 646 298, що в цілому склало 3 815 370 грн на балансі. Найбільш значимим роком став 2018, за рахунок різкого зростання необоротних активів на 141 154 778 грн, що зв'язано із залученням інвестицій та початком реконструкції деяких об'єктів підприємства, та зростанням кількості оборотних активів на 6 658 601 грн, і в цілому за рік складає 147 813 378 грн. Варто відмітити, що обсяг активів в цілому виріс завдяки стрибку в кількості необоротних активів за період 2017-2018 років.

Дослідження обсягів та структури пасивів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» наведено в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Динаміка обсягів та структури пасивів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» за 2014-2018 рр., грн

Показники	На 31.12				
	2014	2015	2016	2017	2018
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	23 053 019	23 737 612	23 546 709	22 967 236	39 019 519
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	179 830 401	197 956 321	203 648 667	234 399 658	329 677 893
Усього за розділом I	202 883 420	221 693 933	227 195 376	257 366 894	368 697 412
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Поточна кредиторська заборгованість за:					
товари, послуги, роботи	133 638 784	129 376 455	77 349 996	55 369 251	76 136 659
розрахунками з бюджетом	9 006 423	4 329 419	5 134 702	5 211 372	8 366 129
Інші поточні зобов'язання	14 046 596	10 775 139	7 438 947	2 986 874	15 547 569
Усього за розділом III	156 689 803	144 481 013	89 923 645	63 567 497	100 050 357
Баланс	359 573 223	366 174 946	317 119 021	320 934 391	468 747 769

Джерело: розроблено автором на основі Додатку Б.

В період 2014-2015 рр. за рахунок власного капіталу, зростання якого склало 18 810 513 грн, і зменшення поточних зобов'язань на 12 208 790 грн, капітал збільшився на 6 601 723 грн. Різке зниження обсягів пасивів відбулося в період 2015-2016 років на цілих 49 055 925 грн, в основному за рахунок зменшення поточних зобов'язань на 54 557 368 грн. В 2016-2017 років на відміну від попереднього періоду спостерігається мінімальне зростання обсягу капіталу на 3 815 370 грн (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Динаміка обсягу пасивів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» за 2014-2018 рр., грн.

Пасив	Абсолютне відхилення			
	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	684 593	-190 903	-579 473	16 052 283
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	18 125 920	5 692 346	-30 750 991	95 278 235
Усього за розділом I	18 810 513	5 501 443	-30 171 518	111 330 518
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, послуги, роботи	-4 262 329	- 52 026 459	-21 980 745	20 767 408
розрахунками з бюджетом	-4 677 004	805 283	76 670	3 154 757
Інші поточні зобов'язання	-3 271 457	-3 336 192	-4 452 073	12 560 695
Усього за розділом III	-12 208 790	-54 557 368	-26 356 148	36 482 860
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0	0	0
Баланс	6 601 723	-49 055 925	3 815 370	147 813 378

Джерело: розроблено автором на основі Додатку Б.

Вже в 2018 році бачимо різке зростання балансу до 147 813 378 грн, що є рекордним значенням за досліджуваний період. Таке різке зростання відбулося в основному за рахунок збільшення власного капіталу 111 330 518 грн та збільшенням поточних зобов'язань на 36 482 860 грн.

Далі необхідно розглянути основні показники рентабельності фінансового стану та ділової активності підприємства. Динаміка показників рентабельності наведено у табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Динаміка показників рентабельності діяльності підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» за 2014-2018 рр., у %

Показники	Роки					Абсолютне відхилення		
	2014	2015	2016	2017	2018	2016/2015	2017/2016	2018/2017
Рентабельність реалізації продукції	22,3	22,5	11,9	22,6	19,2	-10,6	10,7	-3,4
Рентабельність витрат	29,86	30,00	13,87	30,00	24,41	-16,13	16,13	-5,59
Загальна рентабельність діяльності	20,01	19,79	0,03	18,83	16,15	-19,76	18,8	-2,68
Рентабельність активів	-	20,39	20,22	28,17	22,68	-0,17	7,95	-5,49
Рентабельність оборотних активів	-	319,18	0,46	326,69	266,39	-318,72	326,24	-60,30
Рентабельність власного капіталу	-	388,49	0,73	1833,42	587,87	-387,76	1832,69	-1245,55

Джерело: розроблено автором на основі Додатку А та Додатку Б.

Варто зазначити, що динаміка рентабельності демонструє коливальний характер, тобто нестійкий тренд. Рентабельність реалізації продукції в досліджуваний період в цілому зменшилася. Загалом дослідження рентабельності діяльності підприємства є важливим напрямом фінансової діагностики. Результати досліджень дають відповіді на безліч питань, пов'язаних із фінансовими та управлінськими рішеннями, що є основою підвищення конкурентоспроможності підприємства. Так, аналізуючи табл. 1.7., основний спад відбувався в період з 2014 рік по 2016 рік на 53%, але в період з

2016 року по 2018 відповідно, показник більш-менш стабілізувався і з 11,9 виріс до 19,2, що склало 38%. Динаміка рентабельності витрат має таку саму динаміку. Головний спад відбувся в 2016 році, після чого показник знов почав зростати. В цілому в досліджуваний період, а саме в 2014-2018 рр. він зменшився на 18%.

Динаміка рентабельності активів в досліджуваному періоді перманентно зростає особливо в період 2016-2017 років, після чого спадає. Загалом показник виріс на 10%. Спостерігаючи динаміку рентабельності оборотних активів видно різкий спад в період 2015-2016 роки аж на цілих 99,81%, після чого в 2016-2017 рр. відбувся різкий підйом на 99,85%. За 2018 роком також спостерігається зменшення, що склало 18,4%. В цілому, спостерігаючи спільну динаміку по цьому показнику видно, що рентабельність активів за досліджуваний період зменшилася на 16,5%.

Рентабельність власного капіталу за весь період, що досліджувався, а саме 2014 – 2018 рр., виріс на 33,9%. Слід зазначити, що був дуже різкий спад в 2015 році, але вже в наступному році знову відбувся різкий підйом (збільшило цей показник майже в 6 разів від початкового значення). В період з 2017 року по 2018 рік відбувся знову спад, що склав від попереднього року 67,9%.

Показники, що характеризують ділову активність підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» за 2014-2018 рр. наведено в табл. 1.8.

Загалом ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних коефіцієнтів оборотності.

З огляду на табл. 1.8. можна сказати, що показники оборотності активів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЇ» є досить високими. На виході ми отримуємо такі показники за рахунок того, що підприємство оперує в процесі своєї господарської діяльності значними запасами готової продукції та запасами сировини, що профінансовані виключно за рахунок власних фінансових ресурсів.

Таблиця 1.8

Динаміка показників ділової активності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в 2014-2018 рр.

Показники	Період					Абсолютне відхилення		
	2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Період обороту активів	-	54,85	59,08	46,98	56,86	4,23	-12,10	9,88
Період обороту оборотних активів	-	22,32	24,47	20,75	21,83	2,15	-3,72	1,07
Період обороту матеріальних оборотних активів	-	11,36	12,37	11,71	12,92	1,02	-0,67	1,21
Період погашення дебіторської заборгованості	-	326,48	8,28	6,80	6,96	-318,20	-1,48	0,16
Коефіцієнт оборотності активів	-	6,56	6,09	7,66	6,33	-0,47	1,57	-1,33
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	-	16,13	14,71	17,35	16,49	-1,42	2,64	-0,85
Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних активів	-	31,70	29,10	30,76	27,87	-2,60	1,66	-2,89
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	-	1,14	49,74	45,08	50,60	48,60	-4,66	5,52

Джерело: розроблено автором на основі Додатку А та Додатку Б.

Як наслідок, ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» має достатню маржинальність та високу фінансову стійкість. До запасів підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» можна віднести готову продукцію, первину сировину, залишкові продукти переробки, що можна реалізовувати та допоміжна техніка, що знаходяться на балансі підприємства.

Розглянемо динаміку показників, що характеризують ліквідність та платоспроможність підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» (табл. 1.9).

Таблиця 1.9

Динаміка показників ліквідності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в 2015-2019 рр.

Показники	Роки, станом на 01.01					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Загальний коефіцієнт покриття	0,01	1,03	0,70	0,48	0,52	1,02	-0,33	-0,22	0,04
Проміжний коефіцієнт покриття	0,28	0,52	0,32	0,17	0,16	0,24	-0,19	-0,15	-0,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,16	0,10	0,01	0,00	0,15	-0,06	-0,08	-0,01

Джерело: розроблено автором на основі Додатку Б.

Стан поточної платоспроможності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» характеризується обсягом грошових потоків, що знаходяться в розпорядженні підприємства на певну дату порівняно з розмірами зобов'язань та платежів, що необхідно здійснити на цю дату. Ліквідність підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» формується на основі тривалості та можливості оборення майнового потенціалу в грошову форму оборотних активів. Показник стану ліквідності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» характеризує можливість та швидкість з повернення позикового капіталу за рахунок реальних обігових активів.

Аналізуючи таблицю 1.9 видно, що загальний коефіцієнт покриття в період з 2015 по 2019 рік зріс з 0,01 до 0,52, що є менше за норму, оскільки цей показник повинен бути >1 . Але аналізуючи більш детально досліджуваний період бачимо, що наприклад, в 2016 році загальний коефіцієнт покриття

складає 1,03, з чого можна зробити висновок, що така розбіжність значень в роках викликана нестабільністю ринку. Хоча в цілому, показник порівняно з 2015 роком в 2019 році зріс на 5200%, що можна пояснити як стрімке зростання, навіть незважаючи на нестабільність ринку.

Проміжний коефіцієнт покриття характеризує здатність погашення своїх короткотермінових зобов'язань ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ». Норма цього показника в межах 0,5-0,7. ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в досліджуваний період з 2015 року по 2016 рік мала зростання цього показника і входила в межі норми (0,52), але в період з 2017 по 2019 роки показник почав падати і на момент 2019 року складає 0,16, що є нижчим за норму. Це пов'язано із нестабільністю ринку і характеризує неспроможність погашення своїх короткотермінових зобов'язань ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Коефіцієнт абсолютної ліквідності повинен складати більше 0. Відповідно в досліджуваний період ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» мінімально входить в межу норми, що говорить про можливість моментально або протягом кількох робочих днів погасити свої зобов'язання.

Показники, що характеризують фінансову стійкість підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в період 2015-2019 років показано в табл. 1.10.

З цієї таблиці видно, що коефіцієнт фінансової автономії з 2016 року по 2018 рік стрімко спадав, але в 2019 році вирівнявся майже до значення 2015 року і складає 0,29. В цілому показник не досягає нормативного значення ($> 0,5$), і показує нам те, що підприємство не мало достатній фінансовий потенціал, аби мінімізувати поточні зобов'язання та профінансувати усі оборотні та необоротні активи переважно за рахунок власного капіталу, зокрема нерозподіленого прибутку, але позитивна динаміка за останній рік показує, що коефіцієнт фінансової автономії ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» прагне до нормативного значення.

Таблиця 1.10

Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в 2015-2019 рр.

Показники	Роки, станом на 01.01					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Коефіцієнт фінансової автономії	0,31	0,36	0,15	0,01	0,29	0,05	-0,21	-0,14	0,28
Коефіцієнт покриття боргу	0,01	0,57	0,17	0,01	0,40	0,56	-0,39	-0,16	0,39
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,47	0,40	0,63	0,73	0,21	-0,06	0,23	0,10	-0,52

Джерело: розроблено автором на основі Додатку Б.

Коефіцієнт покриття боргу показує спроможність ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» покриття вартості обслуговування кредиту за рахунок чистого доходу від об'єктів комерційної нерухомості за досліджуваний проміжок часу. В період з 2015 року по 2019 рік спостерігається синусоїдальний характер показника. З 2015 року відбулося різке зростання до кінця 2016 року, і складає 0,57. Після початку використання схеми «РОТТЕРДАМ ПЛЮС» спостерігається різкий спад до кінця 2018 року і склав 0,01. Починаючи з 2019 року показник знову зростає і складає 0,40. В цілому, за весь досліджуваний період, з 2015 по 2019 рік, спостерігається позитивна динаміка показника.

Аналізуючи коефіцієнт довгострокових зобов'язань бачимо, що в період з 2015 рік по 2018 рік значення перевищують норматив на декілька десятих частин, але в період з 2019 року він складає 0,21 і є в межах норми (нормативне значення – менше 0,2 – 0,3).

1.2. Оцінка зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Потреби в закупівлі імпортової сировини (вугілля, газу), як ресурсу, зумовлюють специфіку ЗЕД ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Раніше ТЕЦ працювала на антрацитовому вугіллі, яке добувалося в Донецькому та Луганському вугільних басейнах. Слід зауважити, що шахти з видобутку палива досі знаходяться на непідконтрольних Україні територіях, саме тому ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» та інші енергетичні підприємства змушені виходити на міжнародний ринок задля задоволення потреб проміжного споживання. Процес закупівлі вугілля підприємством ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» відбувається наступним чином: вугілля, що добувається в ПАР далі закуповується трейдерами та виводиться на експорт на міжнародну арену. Безпосередньо сам збут відбувається на міжнародній Роттердамській вугільній біржі. Станції з генерації теплової та електроенергії виходять на міжнародну біржу та роблять замовлення щодо поставки палива. Далі йде домовленість щодо правил поставки ресурсу у відповідності до Інкотермс (а саме згідно базису поставки СРТ). Точкою призначення танкерів, що доправляють продукт є порт «Південний» (м.Одеса). Кінцевим етапом отримання ресурсу є поставка з м. Одеса до м. Київ безпосередньо на склад підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» шляхом залізничних перевезень [36].

Для повноцінного функціонування підприємства є необхідність в природному газі, так як він являє собою перехідне паливо. Українська ресурсна база не може вдовольнити потребу в цьому ресурсі в цілому, відповідно є необхідність виходити на міжнародну арену для закупівлі. Процес закупівлі відбувається у форматі двосторонніх договорів по договірній ціні з Російської Федерації та Словаччини. Безпосередньо поставка від продавця до покупця відбувається газоходами. Організаційну структуру управління ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» наведено на рис. 1.1.

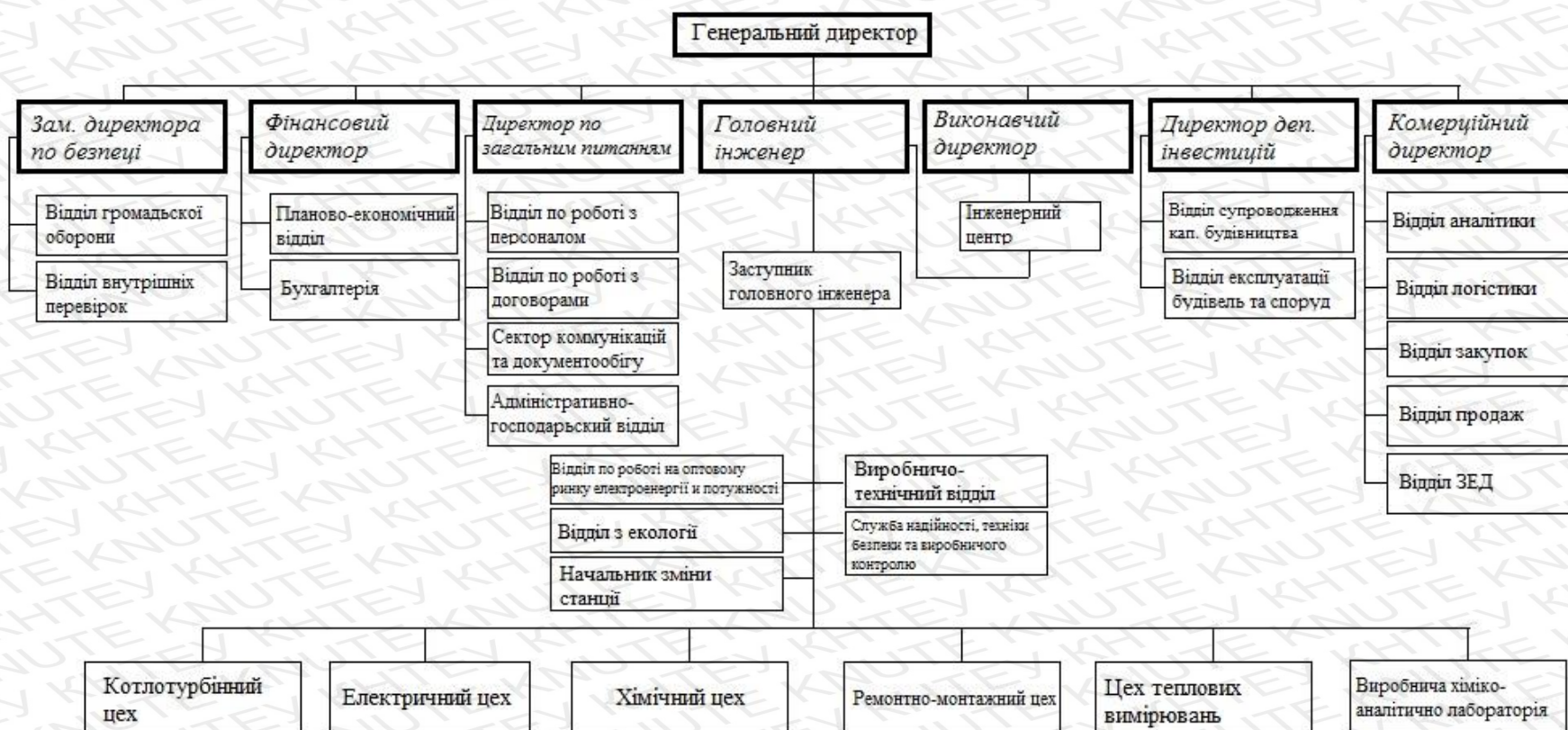

Рис.1.1. Організаційна структура управління ТОВ «СВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Джерело: [35]

Діяльність ТОВ «СВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» здійснюється за лінійно-функціональним підходом. В такій структурі лінійні ланки управління мають приймати рішення та контролювати, а функціональні - консультувати, інформувати, організовувати, планувати. Основу лінійно-функціональних структур складає, крім лінійних принципів керівництва, спеціалізація управлінської діяльності за функціональними підсистемами підприємства (маркетинг, бухгалтерія, логістика, закупки тощо), а також "шаховий" принцип побудови. Цей принцип означає, що в кожній функціональній підсистемі формується ієрархія служб ("шахта"), що пронизує все підприємство з верху до низу [12].

Така структура управління завдяки своїй ієрархії забезпечує швидку реалізацію управлінських рішень, сприяє спеціалізації і підвищенню ефективності роботи функціональних підрозділів [12].

Розглянемо особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Для цього проаналізуємо показники імпорту за товарною і географічною структурою (табл. 1.11 і табл. 1.12). З табл. 1.11 видно, що в структурі імпорту вугілля марки А та газ мають близьку за розмірами частку в досліджуваному періоді. Якщо розглядати більш детально, бачимо, що обсяги закупівлі вугілля марки А в період з 2015 рік по 2018 рік стабільно зростали, а саме в 2016 році закупівля збільшилась на 18 684 тис. грн на відміну від 2015 року, що складає 2,1%. В 2017 році порівняно з 2016 роком обсяги збільшилися на 74 573 тис. грн, що складає 7,7%. В 2018 році, відповідно, збільшилося на 99 730 тис. грн, що складає 9,4%. Слід зауважити, що в 2019 році закупівля вугілля марки А зменшилася на 83 494 тис. грн (7,8%).

Таблиця 1.11

**Товарна структура імпорту ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»
у 2015-2019 рр., тис. грн**

Товарні групи	Роки					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019*	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Обсяги, тис. грн.									
Разом	1 835 959	1 783 513	1 785 929	1 840 320	1 967 094	-52 445	2 415	54 391	126 774
Вугілля марки А	867 184	885 868	960 441	1 060 172	976 677	18 684	74 573	99 730	-83 494
Газ	968 774	897 645	825 487	780 148	990 417	-71 129	-72 157	-45 339	210 269
Структура, %									
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0	0	0	0
Вугілля марки А	47,2	49,6	53,7	57,6	49,6	2,4	4,1	3,9	-8
Газ	52,8	50,4	46,3	42,4	50,4	-2,4	-4,1	-3,9	-8

*за попередніми оцінками

Джерело: розроблено автором на основі даних [35].

Обернено пропорційну залежність можна спостерігати в закупівлі газу. Аналіз виявив, що в 2016 році закупівля газу скоротилася на 71 129 тис. грн, що складає 7,3%. В 2017 році спала на 72 157 тис. грн, що має приблизно такий же відсоток. В 2018 році обсяг закупки газу знижується до 5,8%, що в грошовому еквіваленті складає 45 339 тис. грн, але в 2019 році ми спостерігаємо суттєве збільшення в 210 269 тис. грн (21,2%). Рис 1.2. показує, що переважну більшість закупок складає вугілля марки А (більше 70% кожного року), оскільки підприємство ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» працює саме на вугільному паливі. Доречно відзначити, що в грошовому еквіваленті співвідношення має такий розподіл витрат, оскільки ціна за тону умовного палива вугілля марки А в середньому за досліджуваний період складає приблизно 2850 грн/туп, а газу - 4930 грн/туп.

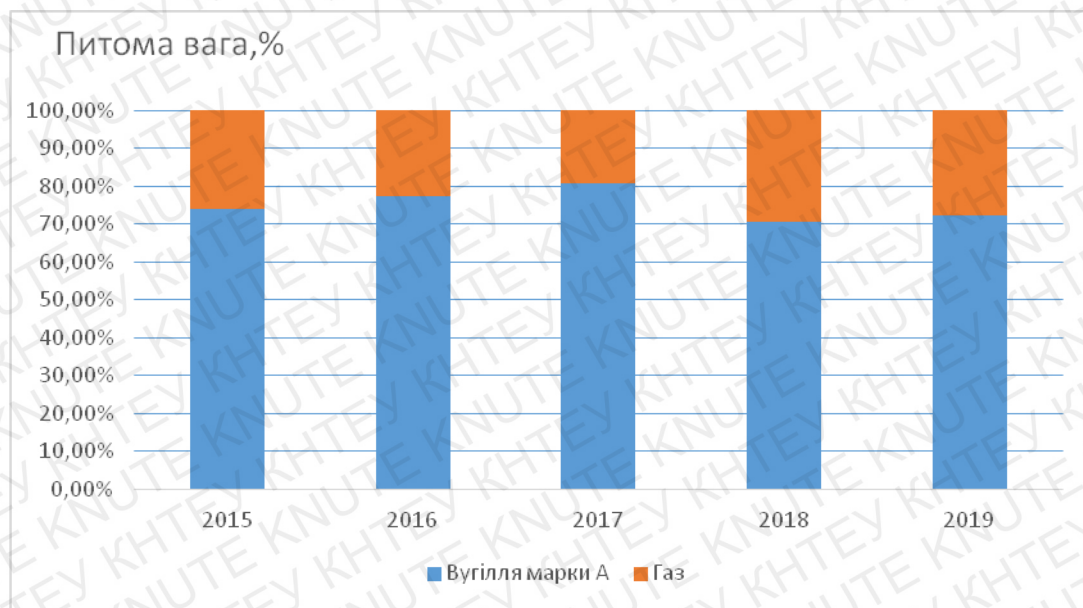

Рис. 1.2. Динаміка структури імпорту за її видами ТОВ «СВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в період з 2015-2019 рр., у %

Джерело: розроблено автором на основі даних [35].

Далі проаналізуємо динаміку географічної структури імпорту ТОВ «СВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» за період 2015-2019 років (табл. 1.12).

Щодо аналізу даних обсягу імпорту можна сказати, що поставки з ПАР (поставка вугілля марки А) є стабільними протягом усього досліджуваного періоду. З 2015 року до 2018 року показник зріс аж на 192 987 тис. грн або 18,2%, але в 2019 році спостерігається спад на 83 494 тис. грн (7,8%). В розрізі країн найбільшими торговельними партнерами залишаються Російська Федерація та Словаччина. Розглянемо динаміку імпортованої продукції. Поставки газу з Російської Федерації за досліджуваний період з 2015 по 2019 роки знизився на 370 416 тис. грн., що в цілому складає 46,9%. На сьогодні поставки із РФ є найбільш проблемним елементом вітчизняного імпорту з огляду подій на Сході країни та враховуючи стратегічне значення галузі для внутрішнього ринку України.

Таблиця 1.12

**Динаміка географічної структури імпорту ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»
у 2015-2019 рр., тис.грн**

Країна постачальник	Роки					Абсолютне Відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019*	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Обсяги, тис. грн.									
Разом	1 835 959	1 783 513	1 785 929	1 840 320	1 967 094	-52 445	2 415	54 391	126 774
ПАР	867 184	885 868	960 441	1 060 172	976 677	18 684	74 573	99 730	-83 494
Російська Федерація	789 462	845 385	739 374	472 962	418 991	55 922	-106 010	-266 412	-53 971
Словаччина	179 924	53 505	87 510	307 333	572 424	-126 418	34 005	219 822	265 091
Структура, %									
Разом	100	100	100	100	100	0	0	0	0
ПАР	47,2	49,6	53,7	57,6	49,6	2,4	4,1	3,9	8
Російська федерація	43	47,4	41,4	25,7	21,3	4,4	-6	-15,7	-4,4
Словаччина	9,8	3	4,9	16,7	29,1	-6,8	1,9	11,8	12,4

*за попередніми оцінками

Джерело: розроблено автором на основі даних [35].

В той же час, поставки газу зі Словаччини суттєво зросли на 392 500 тис. грн, в процентному співвідношенні – на 68,5%. Таким чином ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» поступово змінює постачальника газу.

Україна наразі здійснює активну дипломатичну роботу щодо забезпечення підприємств, у т.ч. ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», енергетичною сировиною із неросійських джерел. Побойовання повного припинення російським Газпромом транзиту газу по території України з січня 2020 року змусили країну увійти в зиму 2019/20 з більш високими, ніж зазвичай, запасами в підземних сховищах газу. Станом на листопад 2019 року вони складають біля 20 млрд куб. м газу, що на 3-4 млрд куб. м більше практики останніх років. В разі припинення РФ транзиту газу через ГТС

Україні тільки близько половини з наявних потужностей на західному кордоні країни (Словаччина - 42,5 млн куб. м/добу, Угорщина - 17,1 млн куб. м/добу, Польща - 6,4 млн куб. м/добу) зможуть бути задіяні для імпорту газу з боку Європи, оскільки не всі вони є безперервними. З огляду на зазначене, підприємству ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» необхідно передчасно планувати джерела та обсяги імпорتنих закупівель.

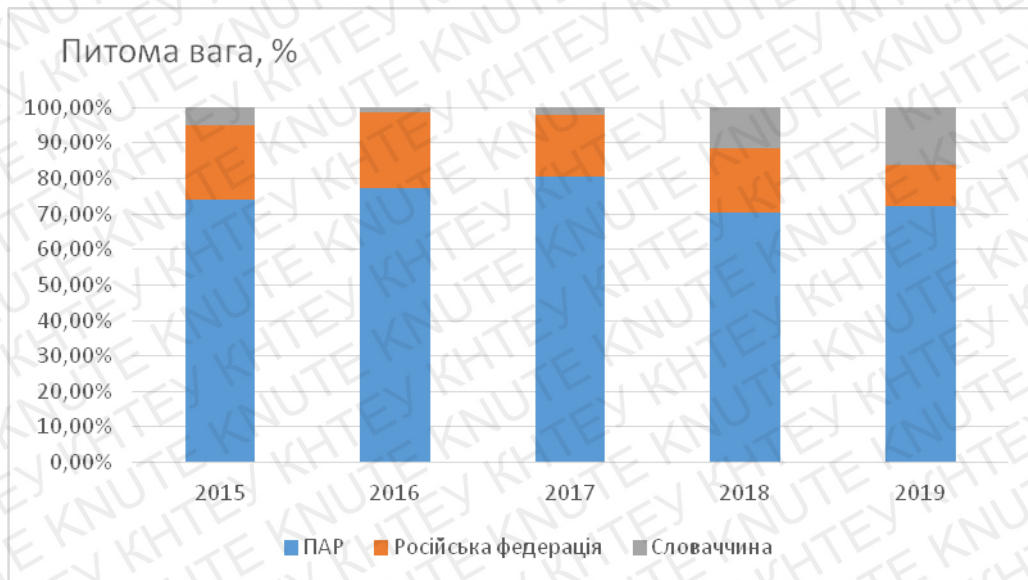

Рис. 1.3. Динаміка географічної структури імпорту ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в період з 2015-2019 років, у %

Джерело: розроблено автором на основі даних [35].

Аналіз даних на рис. 1.3. виявив, що за процентним співвідношенням питомої ваги (туп(тон умовного палива)/грн) переважну частку займає Південно-Африканська Республіка, оскільки вона є експортером вугілля марки А, як зазначалося вище, основним паливом для ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ». Також, досліджуючи газову складову видно, як з 2016 по 2019 рік зменшується обсяг імпорту з Російської Федерації, в той час як зі Словаччини збільшується.

1.3. Аналіз управління комплексом маркетингу на підприємстві ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Комплекс міжнародного маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» розглянемо у розрізі традиційних компонентів: товарної, цінової, збитової та комунікаційної політики [6]. Враховуючи той факт, що як суб'єкт ЗЕД підприємство діє на ринку В-2-В, відтак кожний елемент комплексу маркетингу зорієнтований на урахування особливостей окресленого ринку та виконує певну функцію в цьому комплексі. Розкриття змісту та спрямованості дій та функції елементів комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» подано в таблиці 1.13.

Таблиця 1.13

Основні функції складових елементів комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Елемент комплексу міжнародного маркетингу підприємства	Основна функція елемента в комплексі міжнародного маркетингу підприємства
Товарна політика	Імпорт продукції (вугілля, газ) є елементом проміжного споживання, який відповідає релевантним технологічним вимогам. Рівень диверсифікації товарної пропозиції низький. Ширина та глибина асортименту низька.
Цінова політика	Ціни закупівлі та планування закупівель імпортного вугілля на підприємстві формуються на основі методології експертів ЄС EURACOAL та передбачають визначення індикативної ціни енергетичного вугілля на підставі середньої ринкової ціни вугілля на європейському ринку (API2). Наразі європейський вугільний бізнес здійснюється за прямим чи непрямим посиланням на API2. Такий показник, за висновками EURACOAL, є найбільш ліквідним, оскільки включає в себе велику кількість цінових пропозицій, що надаються як покупцями, так і продавцями ресурсу.
Збутова політика	Визначення ефективного місця й методів закупівель імпортних енергоносіїв. Пріоритетність зниження рівня поставок від одного каналу поставки згідно критеріїв функціонування енергетичного ринку ЄС.
Політика просування	Управління організаційною культурою підприємства, утвердження принципу командної роботи. Оперативне надання інформації для ефективної комунікаційної роботи та координація роботи із зарубіжними партнерами, державними інститутами, споживачами. Скерування інформаційних потоків як згори вниз, так і знизу вгору.

Джерело: розроблено автором.

Кожний елемент комплексу маркетингу включає також до свого складу інші елементи, які деталізують і конкретизують його зміст у межах основної виконуваної цим елементом функції. Наприклад, елемент «просування» охоплює такі складові елементи як реклама, паблік рілейшнз, методи стимулювання продажу товарів, елемент «продаж» - канали продажу, форми продажу, методи продажу, транспортування тощо [16].

Слід ще раз зазначити, що зовнішньоекономічна діяльність ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» пов'язана із закупівлею імпортової сировини у вигляді антрацитового вугілля.

Товарна політика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» має вузький асортимент, тому характеризується слабким рівнем диференціації, оскільки домінуючою є група антрацит (ТЕЦ-4 працює виключно на цьому паливі).

Даючи коротку характеристику товарній політиці підприємства, варто охарактеризувати його в розрізі пріоритетних асортиментних груп. Вугілля марки А має такі найголовніші властивості [39]:

- вугілля цієї марки найбільш стійке - антрацити у великих шматках можуть зберігатися без помітної втрати якостей до 36 місяців.
- висока теплота згорання (калорійність) - кількість тепла, що виділяється при згорянні одиниці палива. У антрациті - до 8600 Ккал / кг.
- низький рівень зольності - чим вище якість вугілля, тим менше золи залишається в котлі і більше теплоти виділяється. Антрацит містить значний відсоток вуглецю, горить майже без диму, і після його згорання залишається мало золи та шлаку.
- найменш всіх схильний до окислювання і самозаймання саме антрацит (70°C.)

Як зазначалося в параграфі 1.1, найбільшу частку в необоротних активах складають основні засоби, які вирізняються високим рівнем зношеності. Це зумовлює прагнення керівництва до модернізації.

Оскільки наразі пріоритетними реформами в енергетиці є модернізація та реконструкція теплоенергетичного устаткування, а також скорочення впливу

шкідливих викидів на навколишнє середовище – ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» розробила інвестиційну програму.

Інвестиційна діяльність ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» спрямована на реконструкцію та модернізацію виробничих об'єктів ТЕЦ, що дозволяє підвищити ефективність виробництва електричної та теплової енергії шляхом зменшення обсягів та термінів ремонтів (в тому числі аварійних) [34].

Це сприяє:

- зниженню питомих витрат палива на виробництво електричної та теплової енергії;
- зниженню обсягів використання електричної енергії на забезпечення власних потреб ТЕЦ;
- підвищується ефективність використання виробленої енергії на станційних котельних установках пари.

Якщо на ТЕС (теплова електрична станція – підприємство, орієнтоване на відпуск електричної енергії як основного продукту) державою передбачались різноманітні механізми для можливості реконструкції та модернізації обладнання, то для ТЕЦ (теплова електроцентраль – підприємство, основним продуктом якого є тепло та гаряче водопостачання) ситуація інша.

Газоочисне обладнання ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» вже давно морально застаріло, хоча і знаходиться у повністю технічно справному стані. Для поліпшення екологічного стану м. Київ ТОВ «Євро-Реконструкція» розпочато поступову комплексну реконструкцію існуючого газоочисного обладнання пилувугільних котлоагрегатів та повне переведення ТЕЦ на сухе золовидалення [38].

Це дозволить кардинально зменшити викиди забруднюючих речовин у повітря, значно знизити забор води з р. Дніпро та зменшити витрати електроенергії на власні потреби.

В 2018 році на ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» було встановлено сучасний електрофільтр, завдяки якому обсяг шкідливих викидів у повітря

зменшився в десятки разів. Нині на підприємстві проходять роботи з облаштування другого фільтру, загалом до 2021 року їх буде п'ять.

Окрім сучасного фільтру, на підприємстві збудовано й силос сухої золи, в який вона потрапляє після очищення. До кінця реконструкції таких споруд буде 12, що дозволить припинити скидання золи до золовідвалу.

Після оновлення газоочисного обладнання, на підприємстві планують до 2024 року провести модернізацію всієї станції [38].

Тож, ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» передбачає впровадження заходів щодо реконструкції ТЕЦ, з метою підвищення ефективності виробництва електричної та теплової енергії, підвищення рівня економічності, надійності та маневреності генеруючого та допоміжного обладнання, виконання екологічних заходів, які направлені на зниження негативного впливу роботи станції на навколишнє середовище.

Особливої уваги заслуговує збутова політика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Історично Україна видобувала достатню кількість вугілля, щоб повністю забезпечити паливом всі свої підприємства з когенерації теплової та електричної енергії. Але після блокади торгівлі з неконтрольованими районами Донецької і Луганської області на початку 2014 року, Україна повністю позбулася видобутку вугілля антрацитових марок.

У зв'язку із припиненням поставок вугілля марки А на ТЕЦ-4, що зумовлене напруженістю та конфліктами на сході України, підприємство змушене було прибїгти до імпорتنих закупівель по схемі «РОТТЕРДАМ ПЛЮС».

Цей фактор викликав дефіцит антрациту на українському ринку. Недостачу довелося покривати імпортом з ПАР та інших країн.

Практично єдиний фактор нестабільності (складності) логістичної системи ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» - це поставки вугілля марки А з ПАР.

Пошук нових контрагентів та відповідно нові умови поставки добре позначається на поставках сировини для підприємства, а також позитивно позначиться на допустимому рівні сировини на складі ТЕЦ-4 і можливості своєчасного входу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» в опалювальний сезон.

Комунікаційна політика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» - це комплекс заходів, які використовує підприємство для формування поглядів споживача на товар (послугу), для іміджу підприємства, автоматизації процесу взаємодії з контрагентами, організації зворотнього зв'язку від споживачів, створення рекламних кампаній тощо [20].

Всі комунікації підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» можна поділити на дві великі групи: зовнішні (між підприємством і її середовищем) і внутрішні (між рівнями управління і підрозділами). До першої групи належать комунікації, які представляють собою інформаційну взаємодію підприємства із зовнішнім середовищем – засобами масової інформації, споживачами, постачальниками, громадськістю, органами влади, партнерами, інвесторами та іншими стейкхолдерами, контрагентами, політичними та іншими групами. Комунікації, що виникають всередині підприємства у вигляді повідомлень, обговорень, телефонних переговорів тощо, як правило, є реакцією на вплив зовнішнього середовища, тобто вторинними. До цієї групи належать комунікації між різними підрозділами ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», між керівниками та підлеглими, в межах підрозділу, а також міжрівневі та неформальні комунікації.

Оскільки ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» є енергетичним об'єктом, то процес ціноутворення обмежений втручанням Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Тобто, ця комісія затверджує тарифний план, по якому буде продаватися електроенергія та теплова енергія для споживачів. Сам тарифний план формується на основі суми грошей, що закладається планово-економічним відділом. Сума формується на основі собівартості виготовленого продукту, тобто електроенергії і теплової енергії, та маржі. Собівартість, в свою чергу,

формується за рахунок наступних компонентів: заробітну працю працівників, накладні витрати, ціни на сировину (вугілля, газ, хімічні реагенти, тощо), логістичні витрати та реконструкцію (відновлення) фізично зношеного та морально застарілого обладнання (амортизація). Найбільше собівартість коливається за рахунок цін на сировину та реконструкцію обладнання.

Національна комісія, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг під час слухань затверджує чи відхиляє запропонований тарифний план, який в подальшому можна відкоригувати та повторно подати на розгляд.

На основі емпіричного аналізу щодо розробки та впровадження всіх елементів комплексу маркетингу підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», пропонуємо оцінити в динаміці рівень досягнення мультиплікаційного ефекту від їх використання (табл. 1.14).

Таблиця 1.14

Динаміка рівня досягнення кумулятивного ефекту від використання елементів комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Показники	Вагомість	2014		2018	
		Оцінка, бали	Зважена оцінка	Оцінка, бали	Зважена оцінка
1	2	3	4	5	6
1. Прогнозування цінових змін на ринку імпорتنих закупівель	0.12	3	0.36	4	0.48
2. Розробка маркетингових заходів	0.11	2	0.22	2	0.22
3. Дослідження конкурентів	0.13	3	0.39	3	0.39
4. Широта та глибина асортиментного портфеля	0.08	1	0.08	2	0.16
5. Впровадження внутрішньої системи контролю якості продукції	0.1	2	0.2	3	0.3
6. Рівень енергоємності продукції	0.05	2	0.1	2	0.1
7. Впровадження новітніх підходів у сфері логістики імпорتنих закупівель	0.05	2	0.1	2	0.1
8. Гнучкість ціноутворення на продукцію	0.06	3	0.18	4	0.24

Продовження табл. 1.14

9. Впровадження продажу через електронні майданчики	0.03	1	0.03	2	0.06
10. Системи та програми лояльності для споживачів	0.05	0	0	0	0
11. Системи стимулювання співпраці із іноземними постачальниками	0.03	2	0.06	4	0.12
12. Активна комунікація із іноземними партнерами	0.05	2	0.1	3	0.15
13. Аналіз міжнародних ринків з питань енергозбереження в галузі	0.06	2	0.12	3	0.36
14. Комунікаційна присутність у соціальних мережах	0.04	0	0	0	0
15. Інноваційна активність у сфері виробництва та збуту	0.04	2	0.08	4	0.16
Разом	1	2.02		2.84	
Рівень досягнення кумулятивного ефекту від використання елементів комплексу маркетингу		Середній		Середній	

Джерело: розроблено автором.

(Оцінювання від 0-до 5 балів, де 0 – найгірший результат. Вагові коефіцієнти у сумі дають 1,0 та визначені експертним шляхом. Максимальний інтегральний показник 5. Відповідно згідно шкали 5:3 отримані бали до 1,7 – це низький рівень, від 1,7 до 3,4 – середній і більше 3,4 – високий).

Отже, аналіз засвідчив, що кумулятивний ефект від використання елементів комплексу маркетингу є середнім як 2014, так і в 2018 році. Але слід зазначити, що у 2018 році порівняно із 2014 роком ефект збільшився на 0,82 пункти. Зростання відбулося за рахунок підвищення показників за такими пунктами: прогнозування цінових змін на ринку імпорتنих закупівель, підвищення широти та глибини асортиментного портфеля, впровадження внутрішньої системи контролю якості продукції, гнучкості ціноутворення на продукцію та інноваційної активності у сфері виробництва та збуту.

Висновки до розділу 1

Отже, за результатами дослідження можемо зробити такі висновки:

1. При аналізі фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» спостерігається, що діяльність підприємства є прибутковою, хоча і є певна нестабільність в рівні прибутку. Так, наприклад, в розрізі досліджуваного періоду видно, що рівень чистого доходу зріс, але й

разом з ним зросли чисті витрати, що в результаті дало зменшення прибутку на момент 2018 року на 87 917 667 грн. В той же час, показники оборотних і необоротних активів зросли на 17% та на 52% відповідно. Показники ліквідності, платоспроможності і ділової активності показали різкі перепади за досліджуваний період, що також говорить про нестабільність, хоча у цілому мають позитивну тенденцію. Тож, для підвищення стабільності було вирішено модернізувати виробничий процес підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» показав, що пріоритетними імпортними продуктами підприємства є вугілля марки А та газ. Основними країнами-імпортерами є ПАР, Російська Федерація та Словаччина. Географічна та товарна структури демонструють, що орієнтація тільки на імпортну продукцію негативно впливає на фінансово-економічні показники, саме тому можна зробити висновок, що зовнішньоекономічна діяльність ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» потребує змін.

РОЗДІЛ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМПЛЕКСОМ МАРКЕТИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

2.1. Визначення напрямів удосконалення системи управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

На основі аналізу фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», який здійснено нами в розділі 1, пропонуємо низку заходів щодо удосконалення системи управління комплексом міжнародного маркетингу, які передбачають диверсифікацію джерел надходження продукції проміжного споживання, потребують пошуку нових контрагентів на міжнародних ринках енергоносіїв та електроенергії, зниження витрат на імпорт завдяки здійсненню процесу модернізації ТЕЦ-4.

Заходи з вдосконалення системи управління ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» у розрізі комплексу маркетингу можна класифікувати:

- а) з точки зору терміну виконання (коротко- та довгострокова перспектива);
- б) з огляду на ключовий пріоритет в комплексі маркетингу (товарна, комунікаційна, збутова політика).

Оскільки важливим кроком у покращенні діяльності підприємства є саме оновлення виробничого комплексу, варто започаткувати програму реконструкції окремих об'єктів всього підприємства.

Перша довгострокова перспектива стосується товарної політики ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ». В табл. 2.1 наведемо основні компоненти модернізації обладнання ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Таблиця 2.1

**Перелік пускових комплексів та їх ефектів з реалізації реконструкції
ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»**

№	Найменування та порядок пускових комплексів	Ефект
1	Реконструкція системи газоочищення	• Досягнення вимог Національного плану скорочення викидів пилу в атмосферу; • Уловлювання пилу і реалізації його як нову товарну продукцію на експорт;
2	Реконструкція паливоподачі	• Забезпечує можливість складування вугілля марки Г; • Підвищує безпеку та надійність виробництва; • Зменщує витрати електроенергії на власні потреби;
3	Технічне переоснащення системи водопідготовки	• Зменшення витрат на хімічні реагенти на 50%; • Зменшення кількості стічних вод, що позитивно вплине на спільний екологічний стан;
4	Технічне переоснащення котлоагрегатів	• Можливість використання вугілля марки Г(видобувається в західних регіонах України) замість вугілля марки А, що закуповується в ПАР і є в 2 рази дорожчим; • Підвищення ККД брутто котлів з 86% до 91%, що дозволить отримувати більше електричної енергії на виході; • Зниження витрат умовного палива більше ніж на 30 тис. тон умовного палива на рік. • Зменшення використання газу в 1,5 рази;
5	Технічне переоснащення турбогенераторів та електротехнічного обладнання	• Зниження витрат палива на більше ніж на 8 тон умовного палива на рік за рахунок оновлення морально застарілого турбінного обладнання на нове, більш технологічне; • Підвищення виробітку електроенергії на 3,5 МВт; • Зниження витрат електроенергії на власні потреби на 3-5% • Підвищення безпеки виробництва та надійності обладнання;
6	Реконструкція системи мережевої води	• Зниження витрат умовного палива більше ніж на 2 тис. т.у.п.;
7	Будівництво систем сірко- та азотоочистки	• Очищення диму від сірки та азоту , що зменшить викиди підприємства цих речовин; • Реалізація нових товарних продукцій як сірка та азот;

Джерело: розроблено автором.

Наведені вище компоненти показують, що процес модернізації підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» складається з 7 пускових комплексів. Ефект від реалізації реконструкції безпосередньо наведено в табл. 2.1. і спрямований в основному на вирішення екологічних питань, зменшення витрат електроенергії на власні потреби, підвищення ККД підприємства та зменшення собівартості виробленої електроенергії для підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Товарна політика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» також передбачає удосконалення процесу виробництва шляхом впровадження в технологічний

цикл нового імпортного обладнання. Наведемо перелік потенційних контрагентів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» з постачання імпортного обладнання (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Перелік потенційних контрагентів ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»
щодо імпорту обладнання для проведення реконструкції**

№	Найменування та порядок пускових комплексів	Країна експортер	Найменування виробника (агенти з постачання)
1	Реконструкція системи газоочищення	Південна Корея	• POSCO Daewoo international
2	Реконструкція паливоподачі	Німеччина	• Siemens AG
3	Технічне переоснащення системи водопідготовки	Китай	• Guangzhou Chunke Environmental Technology Co., Ltd.
4	Технічне переоснащення котлоагрегатів	Німеччина	• Siemens AG
5	Технічне переоснащення турбогенераторів та електротехнічного обладнання	Німеччина	• Siemens AG
6	Реконструкція системи мережевої води	Китай	• Guangzhou Chunke Environmental Technology Co., Ltd.
7	Будівництво систем сірко- та азотоочистки	Фінляндія	• Система SDA (сіркоочистка) • VKG Energia OÜ (азотоочистка)

Джерело: розроблено автором.

В даній таблиці наведено найвигідніші пропозиції від контрагентів для реконструкції обладнання ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ». Пропозиції були обрані у відповідності до показників якості та найпривабливішої ціни. З вищевказаними контрагентами будуть підписані контракти щодо виготовлення, поставки та встановлення обладнання.

Також важливим компонентом для модернізації ТЕЦ-4 є отримання фінансових ресурсів задля забезпечення процесу реконструкції.

Враховуючи, що основними засновниками ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» є кіпріотська компанія «Азоранде Інвестментс Лімітед», пропонуємо активізувати бізнес-комунікації із акціонерами та засновниками з метою залучення інвестицій у процес реконструкції (модернізації). Це зумовлює напрями удосконалення комунікаційної політики ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

В довгостроковій перспективі задля покращення збутової політики ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» пропонуємо провести реконструкцію котлоагрегатів. Основною ціллю є зміна вугілля марки А (закуповується в ПАР, висока ціна) на вугілля марки Г (виготовляється в західних регіонах України, ціна відповідна нижче). Дана процедура цілком знизить собівартість виробленої електроенергії, що підвищить конкурентноспроможність на внутрішньому енергоринку, а також дасть змогу вийти на міжнародну біржу електроенергії з вигідною пропозицією від виробника. Тобто, ми пропонуємо ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» програму імпортозаміщення.

Таким чином наша пропозиція направлена на диверсифікацію джерел надходження сировини (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз можливості диверсифікації сировини ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

№	Країна імпортер	Марка вугілля	Ціна, грн/туп
1	ПАР	А	3023
2	Російська Федерація	А	3136
3	Китай	А	3967
4	Бразилія	А	3660
5	Україна	Г	2350

Джерело: розроблено автором.

В даній таблиці подано ціни усіх можливих варіантів закупки вугілля. Бачимо, що найменш вигідним варіантом є закупівля вугілля в Китаї, що спричинено великими витратами на транспортування сировини. Також слід зазначити, що вугілля, що імпортується з ПАР та використовується в даний період часу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» є менш вигідним, ніж закупівлі вугілля з України. Проблема в тому, що для використання українського вугілля марки Г слід провести реконструкцію паливоподачі та котлоагрегатних установок. З допомогою переведення котлоагрегатів на спалювання вугілля марки Г підприємство зможе суттєво знизити витрати на закупівлю сировини,

що сприятиме конкурентноспроможності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому (експорт електроенергії в сусідні країни).

2.2. Обґрунтування інвестиційного проекту в рамках модернізації елементів комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

В перебігу обґрунтування заходів щодо удосконалення комплексу маркетингу нами було визначено необхідність проведення модернізації підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» у форматі довгострокових планів.

Для залучення інвестиційних коштів було обрано компанію засновника «Азоранде Інвестментс Лімітед». Саме на основі коштів бенефіціара нами розроблено інвестиційну програму з модернізації ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Спільна вартість даного проекту складає 4,68 млрд. грн., але вже в перший рік ми отримаємо ефект від даного проекту в 0,63 млрд. грн., і в подальшому він буде зростати на 23%. Вихідні дані щодо інвестиційного проекту подано в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Вихідні дані щодо інвестиційної проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», млрд. грн

Тривалість проекту у роках	4
Загальний обсяг інвестицій, млрд грн.	4,68
Частка інвестицій в основних засобах, %	83
Залишкова вартість основних засобів, %	15
Частка власного капіталу у структурі фінансування, %	17
Рентабельність власного капіталу, %	16
Вартість позичкового капіталу, %	0
Ефект проекту у перший рік, млрд грн.	0,63
Річний темп росту, %	23
Частка змінних витрат у доходах, %	42
Податок на прибуток, %	18

Джерело: інформацію для розрахунків отримано на підприємстві [35].

Найбільша частка грошей залучених інвестором буде спрямована у основні засоби: встановлення газоочисного устаткування, реконструкція електрогенеруючого обладнання та переоснащення котлів та системи паливоподачі.

Далі необхідно розглянути інвестиційні потреби проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Інвестиційні потреби проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», млрд. грн

Інвестиційні потреби проекту	Сума
<i>Вкладення в основні засоби :</i>	3,89
Устаткування та механізми, матеріали	3,045
Установка та налагодження устаткування	0,483
Ліцензії і технології	0,354
Навчання персоналу	0,005
<i>Вкладення в оборотні засоби</i>	0,79
<i>Загальний обсяг інвестицій</i>	4,68

Джерело: розрахунки автора.

Як наслідок, більшу частку інвестицій буде залучено на переоснащення обладнання та налагодження його роботи. Варто зазначити, що проект на 83% буде фінансуватися за рахунок коштів інвестора і лише 17% за рахунок власних коштів підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», саме тому, є сенс дослідити джерела фінансування проекту. Дослідження джерел фінансування проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» подано в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Джерела фінансування проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Спосіб фінансування	Частка, %	Сума, млрд грн	Вартість капіталу, %
Власний капітал	17	0,79	16
Позичковий капітал	83	3,89	0
Всього	100	4,68	2,72

Джерело: розрахунки автора.

Розрахуємо вартість капіталу, спрямованого на реалізацію інвестиційного проекту (2.1).

(2.1)

$$WACC = 0,17 \cdot 0,16 + 0,83 \cdot 0 = 0,027$$

Середня вартість капіталу проекту складає 2,72%.

Період реконструкції буде складати 4 роки, саме на цей строк буде залучено інвестиційні кошти компанії засновника. Оскільки гроші для реконструкції будуть не кредитними, а визначаються як інвестиційними, то по факту позика не має вартості і за користування цими грошима немає необхідності платити відсоток.

Маючи інформацію щодо прогнозованої прибутковості діяльності, а також витрат підприємства на реалізацію реконструкції, можемо спрогнозувати чистий прибуток ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

**Прогноз чистого прибутку по інвестиційному проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»,
млрд. грн.**

№	Показники	1	2	3	4
1.	Дохід від реалізації проекту	0,63	0,77	0,94	1,15
2.	Змінні витрати	0,26	0,28	0,30	323
3.	Постійні витрати без амортизації	0,05	0,05	0,05	0,05
4.	EBDIT	0,545	0,565	0,625	0,695
5.	Амортизація	0,145	0,145	0,145	0,145
6.	EBIT	0,40	0,42	0,48	0,55
7.	EBT	0,56	0,58	0,72	0,88
8.	Податок на прибуток	0,12	0,12	0,13	0,14
9.	Чистий прибуток	0,44	0,46	0,59	0,74

Джерело: розрахунки автора.

EBDIT – прибуток до нарахування амортизації, відсотків і податку на прибуток

EBIT - прибуток до нарахування відсотків і податку на прибуток

EBT - прибуток до нарахування податку на прибуток

Використовуючи наступні формули можемо спрогнозувати амортизацію, кредиторську заборгованість, дебіторську заборгованість та запаси.

Амортизацію розраховуємо з урахуванням зносу основних засобів на кінець терміну реалізації проекту (2.2):

(2.2)

$$A = (3,89 - 0,15 \cdot 3,89) / 4 = 0,145 \text{ млрд грн.}$$

Маючи достатню інформацію, можемо скласти прогнозований баланс підприємства на період реконструкції (2.3):

(2.3)

$$K3 = BP \cdot P_{окз} / 365,$$

де BP – виручка від реалізації; $P_{окз}$ – період обороту кредиторської заборгованості, днів.

Аналогічно розраховуємо дебіторську заборгованість та товарно-матеріальні цінності (запаси) для активів прогнозного балансу (2.4):

(2.4)

$$ДЗ = ЧД \cdot P_{одз} / 365,$$

де ЧД – чистий дохід від реалізації; $P_{одз}$ – період обороту дебіторської заборгованості, днів.

За таким же алгоритмом розрахуємо товарно-матеріальні цінності (2.5):

(2.5)

$$\text{Запаси} = ЧД \cdot P_{отмц} / 365,$$

де ЧД – чистий дохід від реалізації; $P_{отмц}$ – період обороту товарно-матеріальних цінностей (запасів), днів.

Отримані розрахунки подано в узагальнюючій таблиці (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Результуючі дані кредиторської та дебіторської заборгованості по інвестиційному проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Показники	Роки, млн грн			
	2020	2021	2022	2023
K3	84	90	96	103
ДЗ	65	70	74	80
Запаси	185	197	211	225

Джерело: розрахунки автора.

За результатами узагальнюючих розрахунків кредиторської та дебіторської заборгованості та товарно-матеріальних цінностей наведемо прогнозний баланс підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Прогноз балансу підприємства по інвестиційному проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Показники	На 31.12			
	2020	2021	2022	2023
Активи				
Оборотні активи, в тому числі:	0,41	1,21	2,19	3,13
Грошові кошти	0,16	0,18	0,22	0,27
Дебіторська заборгованість	0,065	0,07	0,074	0,08
Запаси	0,185	0,197	0,211	0,225
Основні засоби	3,89	3,89	3,89	3,89
Акумуляована амортизація	0,145	0,234	0,279	0,312
Основні засоби, нетто	3,89	3,12	2,14	1,3
Активи, всього	4,3	4,33	4,39	4,43
Пасиви				
Кредиторська заборгованість	0,084	0,09	0,096	0,103
Нерозподілений прибуток	4,216	4,24	4,294	4,327
Пасиви, всього	4,3	4,33	4,39	4,43

Джерело: розрахунки автора.

Далі можемо дати прогноз на грошові потоки від інвестиційного проекту.

Дані прогнозованих показників грошових потоків наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Прогноз грошових потоків по проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

№ п/п	Показники	Роки			
		2020	2021	2022	2023
1	EBDIT	0,545	0,565	0,625	0,695
2	Амортизація	0,145	0,145	0,145	0,145
3	EBIT	0,4	0,42	0,48	0,55
4	Чистий прибуток	0,44	0,46	0,54	0,74
Добавки					
5	Амортизація	0,145	0,145	0,145	0,145
6	Виплата основної частини боргу	0	0	0	0
7	Чистий грошовий потік	0,25	0,315	0,395	0,595

Джерело: розрахунки автора.

У відповідності до розрахунків, отримуємо чистий грошовий потік у першому році – 0,25 млрд. грн., у другому – 0,315 млрд. грн., у третьому – 0,395 млрд. грн., у четвертому – 0,595 млрд. грн. Також слід зазначити, що в майбутньому (наступні роки) орієнтуємо чистий грошовий потік на показник 2022 року.

Тепер, у фінальній стадії можемо розрахувати ефективність проекту (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

**Зведена таблиця показників ефективності інвестиційного проекту
«Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-
РЕКОНСТРУКЦІЯ»**

1) NPV	1,74
2) PI	1,39
3) PP	7,92 роки
4) IRR	25,5 %
5) ARR	29%

Джерело: розрахунки автора.

Розглянемо розрахунок деяких показників ефективності запропонованого проекту більш детально (2.6):

(2.6)

$$PI = 5,535/3,89 = 1,39,$$

де коефіцієнт рентабельності є досить високим, що свідчить про прийнятність проекту.

Розрахуємо період окупності проекту:

$$3,89 - 0,25 = 3,64 \text{ млрд грн} - 2020 \text{ рік};$$

$$3,64 - 0,315 = 3,325 \text{ млрд грн} - 2021 \text{ рік};$$

$$3,325 - 0,395 = 2,93 \text{ млрд. грн} - 2022 \text{ рік};$$

$$2,93 - 0,595 = 2,335 \text{ млрд. грн} - 2023 \text{ рік.}$$

$$2,335/0,595 = 3,92 \text{ роки, таким чином період оборотності} - 7,92 \text{ роки.}$$

При розрахунку IRR для даного проекту було отримано 25,5% .

При розрахунку визначили, що проект є придатним для реалізації, хоча його строк окупності складає майже 8 років. Також слід зазначити, що підприємство має запас фінансової міцності, що складає на початку періоду реконструкції 16%.

2.3. Розрахунок прогнозних показників ЗЕД ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» із урахуванням запропонованих заходів

Виходячи з аналізу товарної та географічної структур розглянутих в параграфі 1.2 бачимо, що газ складає 30% питомої ваги від спільної кількості імпортних поставок, але в той же час це 50,4% від закладеного бюджету на паливо. Саме тому є доцільним розглянути питання щодо диверсифікації географічної структури за рахунок зменшення частки закупівлі газу з РФ та, можливо, зі Словаччини, але не в повному обсязі, оскільки газ являє собою перехідне паливо і є обов'язковим в технологічному процесі.

Покращення вихідних показників не є визначальним фактором (собівартості електроенергії), а лише можливе тимчасове покращення.

В табл. 2.3 аналізу можливості диверсифікації сировини ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» наведено найбільш реальні пропозиції щодо поставки вугілля. У площині цінової політики доцільніше диверсифікувати географічну структуру за рахунок поставки вугілля з Бразилії. Слід зауважити, що пропозиція по антрацитовому вугіллю з ПАР є меншою на 237 грн, але строки та умови поставки є більш вигідними з Бразилії (за рахунок процесу підготовки вугілля марки А до відправки).

В табл. 2.12 запропоновано прогнозований результат географічної структури ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» на 2020 та 2021 рік, а також порівняння з 2019 роком.

Таблиця 2.12

**Прогноз географічної структури ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» на
2020-2021 рр.**

Країна постачальник	Роки			Абсолютне відхилення	
	2019	2020*	2021*	2020/2019	2021/2020
Обсяги, тис. грн					
Разом	1 967 094	1 640 460	1 614 590	-326 634	-25 870
ПАР	976 677	976 677	976 677	0	0
Російська Федерація	418 991	192 596	166 720	-226 395	-25 876
Словаччина	572 424	293 666	240 273	-278 758	-53 393
Бразилія	0	177 467	230 920	177 467	53 453
Структура, %					
Разом	100	100	100	100	100
ПАР	49,6	59,5	60,4	9,9	0,9
Російська Федерація	21,3	11,6	10,3	-9,7	-1,3
Словаччина	29,1	18,1	14,8	-11	-3,3
Бразилія	0	10,8	14,3	10,8	3,5

*за основу взята питома вага за 2019 рік.

Джерело: розрахунки автора.

У прогнозі географічної структури ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» на період 2020-2021 рр. у порівнянні з 2019 роком видно, що за рахунок диверсифікації імпорту та зменшення закупівлі газу на користь збільшення закупівлі вугілля марки А з Бразилії спільний обсяг витрат за 2020 прогнозований рік знизилася на 326 634 тис. грн. Даний процес позитивно впливає на систему управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ». В прогнозованому 2021 році спостерігаємо зниження витрат на паливо ще на 25 870 тис. грн. за рахунок зменшення закупки газу зі Словаччини та Російської Федерації та збільшення імпорту вугілля марки А з Бразилії.

Далі проаналізуємо прогнозовану товарну структуру ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» на 2020-2021 роки (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

**Прогноз товарної структури ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» на
2020-2021 рр.**

Товарні групи	Роки			Абсолютне відхилення	
	2019	2020*	2021*	2020/2019	2021/2020
Обсяг, тис. грн					
Разом	1 967 094	1 640 460	1 614 590	-326 634	-25 870
Вугілля марки А	976 677	1 154 144	1 207 597	177 467	53 453
Газ	990 417	486 316	406 993	-504 101	-79 323
Структура, %					
Разом	100	100	100	0	0
Вугілля марки А	49,6	70,35	74,79	20,75	4,44
Газ	50,4	29,65	25,21	-20,75	-4,44

*за основу взята питома вага за 2019 рік

Джерело: розрахунки автора.

З табл. 2.13. видно, що в 2020 році частка витрат ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» на газ зменшилася на 504 101 тис. грн, а на вугілля марки А збільшилася на 177 467 тис. грн, що в цілому показує зменшення витрат на паливо в прогнозований 2020 рік на 326 634 тис. грн. Така сама динаміка прогнозується в 2021 році, але зменшення у порівнянні з 2020 роком відбудеться лише на 25 870 тис. грн.

Таким чином, ми знизимо витрати газу до допустимого мінімуму, що дозволить зменшити собівартість виробленої електроенергії. Це є короточасним планом удосконалення комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

Розглянемо прогнозовану географічну структуру ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» за 2020-2021 прогнозовані роки при використанні вугілля газової групи (табл. 2.14). Процес переходу на вугілля іншого типу буде

проходити послідовно протягом 2020-2021 року (прогнозований розрахунок проводиться у відповідності до прогнозованих темпів реконструкції).

Таблиця 2.14

**Прогноз географічної структури ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»
при використанні вугілля марки Г на 2020-2021 рр.**

Країна постачальник	Роки			Абсолютне відхилення	
	2019	2020*	2021*	2020/2019	2021/2020
Обсяги, тис. грн					
Разом	1 967 094	1 513 685	1 307 135	-453 409	-206 550
ПАР	976 677	667 394	0	-309 283	-667 394
Російська Федерація	418 991	192 596	166 720	-226 395	-25 876
Словаччина	572 424	293 666	240 273	-278 758	-53 393
Україна	0	360 029	900 142	360 029	540 000
Структура, %					
Разом	100	100	100	0	0
ПАР	49,6	44	0	-5,6	-44
Російська Федерація	21,3	12,7	12,7	-8,6	0
Словаччина	29,1	19,4	18,3	-9,7	-1,1
Україна	0	23,7	68,8	23,7	45,1

*за основу взяті вихідні дані за 2019 рік.

Джерело: розрахунки автора.

Аналізуючи табл. 2.14. видно, що за рахунок зміни основного палива суттєво змінюється обсяг витрат на сировину. Це відбувається за рахунок поступового заміщення вугілля марки А з ПАР на вугілля марки Г з України, яке значно дешевше. Так, в 2020 році спостерігається зниження витрат на 453 409 тис. грн. В 2021 році відбувається повний перехід на вугілля газової групи і відмова від імпортного антрациту, що і призвело зниження ще на 206 550 тис. грн. та доказує доцільність переходу на національне паливо.

Розглянемо прогноз товарної структури ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» при використанні вугілля марки Г на 2020-2021 рр. (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Прогноз товарної структури ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» при використанні вугілля марки Г на 2020-2021 рр.

Товарні групи	Роки			Абсолютне відхилення	
	2019	2020*	2021*	2020/2019	2021/2020
Обсяг, тис. грн					
Разом	1 967 094	1 513 685	1 307 135	-453 409	-206 550
Вугілля марки А	976 677	667 394	0	-309 283	-667 394
Вугілля марки Г	0	360 029	900 142	360 029	540 000
Газ	990 417	486 316	406 993	-504 101	-79 323
Структура, %					
Разом	100	100	100	0	0
Вугілля марки А	49,6	44	0	-5,6	-44
Вугілля марки Г	0	23,7	68,8	23,7	45,1
Газ	50,4	32,1	31,2	-18,3	-0,9

*за основу взяті вихідні дані за 2019 рік.

Джерело: розрахунки автора.

По аналізу прогнозованої товарної структури видно, що після кінця реконструкції доля витрат на вугілля газової групи збільшилася на 68,8% і стала основним паливом, вугілля марки А вийшло з експлуатації, а витрати газу знизилися до 31,2%.

Слід зауважити, що всі прогнозовані розрахунки виконуються на основі питомої ваги отриманої за 2019 рік.

На основі емпіричного аналізу щодо розробки та впровадження всіх елементів комплексу маркетингу підприємства ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», пропонуємо оцінити в динаміці прогнозований рівень досягнення мультиплікаційного ефекту від їх використання (табл. 2.16).

Таблиця 2.16

Прогноз кумулятивного ефекту від модернізації елементів комплексу маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Показники	Вагомість	2018 (факт)		2021 (прогноз)	
		Оцінка, бали	Зважена оцінка	Оцінка, бали	Зважена оцінка
1	2	3	4	5	6
1. Прогнозування цінових змін на ринку імпортерних закупівель	0.12	4	0.48	5	0.6
2. Розробка маркетингових заходів	0.11	2	0.22	3	0.33
3. Дослідження конкурентів	0.13	3	0.39	4	0.52
4. Широта та глибина асортиментного портфеля	0.08	2	0.16	3	0.24
5. Впровадження внутрішньої системи контролю якості продукції	0.1	3	0.3	4	0.4
6. Рівень енергоємності продукції	0.05	2	0.1	3	0.15
7. Впровадження новітніх підходів у сфері логістики імпортерних закупівель	0.05	2	0.1	3	0.15
8. Гнучкість ціноутворення на продукцію	0.06	4	0.24	5	0.30
9. Впровадження продажу через електронні майданчики	0.03	2	0.06	2	0.06
10. Системи та програми лояльності для споживачів	0.05	0	0	0	0
11. Системи стимулювання співпраці із іноземними постачальниками	0.03	4	0.12	3	0.09
12. Активна комунікація із іноземними партнерами	0.05	3	0.15	4	0.2
13. Аналіз міжнародних ринків з питань енергозбереження в галузі	0.06	3	0.18	4	0.24
14. Комунікаційна присутність у соціальних мережах	0.04	0	0	0	0
15. Інноваційна активність у сфері виробництва та збуту	0.04	4	0.16	5	0.2
Разом	1	2.84		3.48	
Рівень досягнення кумулятивного ефекту від використання елементів комплексу маркетингу		Середній		Високий	

*Джерело: розроблено автором.

(Оцінювання від 0-до 5 балів, де 0 – найгірший результат. Вагові коефіцієнти у сумі дають 1,0 та визначені експертним шляхом. Максимальний інтегральний показник 5. Відповідно згідно шкали 5:3 отримані бали до 1,7 – це низький рівень, від 1,7 до 3,4 – середній і більше 3,4 – високий).

Провівши емпіричний аналіз кумулятивного ефекту від використання елементів комплексу маркетингу за прогнозованого періоду (2021 рік) видно, що показник зріс на 0,64 відсотки і рівень тепер є високим. Слід зауважити, що показник в основному зріс за рахунок прогнозування цінових змін на ринку імпорتنих закупівель, розробки маркетингових заходів, дослідження конкурентів та інноваційної активності у сфері виробництва та збуту.

Висновки до розділу 2

Отже, за результатами дослідження можемо зробити такі висновки.

У розділі 2 було розроблено інвестиційну програму щодо проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РКОНСТРУКЦІЯ». Тривалість проекту по реконструкції складатиме 4 роки, а загальний обсяг залучених інвестицій сягатиме 4,68 млрд. грн. З цих грошей 83% складатимуть кошти інвестора, і 17% кошти з власного капіталу підприємства. Розрахувавши показники ефективності інвестиційної програми було визначено, що проект окупиться за 7,92 роки, а коефіцієнт рентабельності – 1,39, що є високим показником і свідчить про необхідність прийняття проекту, а чиста приведена вартість (NPV) складає 1.74. Слід зазначити, що основним компонентом проекту «Реконструкція цілісного майнового майданчика ТОВ «ЄВРО-РКОНСТРУКЦІЯ» є перехід від використання вугілля марки А на вугілля марки Г. За прогнозними даними географічної та товарної структури підприємства, це дозволить скоротити витрати на сировину на 0,65 млрд грн./рік. Окрім цього реалізація інвестиційної програми повинна призвести до таких ефектів:

- зниження витрат електроенергії на власні потреби;
- вирішення екологічних питань;
- створення нової товарної продукції, що буде реалізовуватися як експорт (зола-виносу, сірка, азот);
- підвищення ККД підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В результаті проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки та узагальнення.

1. Оцінка показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» за період 2014-2018 років засвідчила, що дохід у цілому зріс на 61 723 029 грн, але також разом із ним виросли і витрати на 150 211 040 грн. Слід зауважити, що чистий прибуток при цьому впав на 87 917 667 грн, хоча підприємства все одно залишається прибутковим. Для того щоб більш точно оцінити фінансовий стан досліджуваного підприємства, проаналізовано його рентабельність, ліквідність, ділову активність. Динаміка рентабельності продемонструвала нестійкий тренд та мала коливальний характер. Проти початку досліджуваного періоду (тобто 2015 рік) в 2018 році спостерігається підвищення рентабельності власного капіталу на 33,9 %, хоча порівнюючи з попереднім роком є стрімке зниження (більше ніж у 300%). Аналіз ділової активності виявив, що підприємство має високу фінансову стійкість. Динаміка ліквідності характеризує позитивну тенденцію, тож показники суттєво зростають (наприклад, загальний коефіцієнт покриття на момент 2019 року зріс до 0,52). Негативним у діяльності підприємства є те, що в рамках нестабільності ринку електроенергії, постійної економічної кризи, а також недостатчі ресурсної бази в Україні, в досліджуваному підприємстві спостерігаються різкі перепади в фінансових показниках, що робить його систему управління крихкою. Тож, аналіз фінансово-економічних показників діяльності підприємства свідчить про те, що його фінансовий стан є нестабільним.

2. Зовнішньоекономічна діяльність ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» пов'язана із закупівлею імпортової сировини у вигляді вугілля групи А та газу. Оскільки підприємство працює виключно на цьому паливі, товарна структура ТОВ засвідчила слабкий рівень диференціації, оскільки домінуючою є група антрацит. Аналіз географічної структури засвідчив, що найбільшу його частку

складають поставки вугілля групи А з ПАР. Доречно відзначити, що суттєво скоротилася динаміка імпортованого газу. Такі результати є наслідком напруженості на сході України, через що поставки із РФ є найбільш проблемним елементом вітчизняного імпорту. В силу того, що ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» відмовляється від закупівлі газу із РФ, але не може зробити це цілком (дана сировина важлива у технологічному процесі), в розрізі країн поступово змінюється торговельний партнер на Словаччину.

3. Комплекс міжнародного маркетингу досліджуваного підприємства розглядається у площині традиційних компонентів: товарної, збутової, комунікаційної та цінової політики. Товарна політика ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» має вузький асортимент, оскільки в даний період часу ТЕЦ-4 працює виключно на вугіллі групи А. Особливої уваги заслуговує збутова політика досліджуваного підприємства. У зв'язку із припиненням поставок антрацитових марок в 2014 році на ТЕЦ-4, що було зумовлене конфліктами на сході України, ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» змушене було перейти до імпортних закупівель даної сировини. Комунікаційна політика підприємства характеризується комплексом бізнес-комунікацій ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» із власниками, акціонерами, інвесторами та зовнішнім середовищем. Процес ціноутворення ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» відбувається наступним чином: Національна комісія, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг затверджує тарифний план по закладеній підприємством ціні. Ця закладена ціна у той же час формується на основі собівартості і маржинальності. У відповідності до цього формується ціна на електроенергію для підприємства.

4. З метою удосконалення системи управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» запроновано важливі для підвищення рівня ефективності підприємства заходи: диверсифікація джерел надходження сировини, пошук потенційних контрагентів для закупівлі нового імпортного обладнання в рамках модернізації та запровадження процесу реконструкції цілісного майнового комплексу ТЕЦ-4. Окрім того, важливим заходом у

діяльності підприємства є створення програми імпортозаміщення, яка внаслідок реконструкції дозволить перейти ТЕЦ-4 на вугілля марки Г. Основною ціллю даної процедури є: зниження собівартості виробленої електроенергії та підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ».

5. Акцентуючи необхідність проведення реконструкції ТЕЦ-4 вирішено залучити фінансові ресурси та створити інвестиційний проект в рамках модернізації елементів комплексу маркетингу. Для залучення інвестиційних коштів обрано компанію засновника «Азоранде Інвестментс Лімітед». Загальний обсяг інвестицій становить 4,68 млрд. грн. З цих коштів залучено: 83% коштів інвестора і 17% власних коштів підприємства. Коефіцієнт рентабельності проекту складає 1,39, що свідчить про те, що проект необхідно приймати, а час його окупності складає 7,92 роки.

6. У заключній частині роботи розглянуті прогностичні результати географічної та товарної структури на 2020 та 2021 роки. По-перше, доцільно диверсифікувати географічну структуру за рахунок зменшення частки закупівлі газу, в розрізі цінової політики — за рахунок поставки вугілля з Бразилії. Згідно розрахунків прогностичної товарної та географічної структури, це дозволить скоротити витрати на сировину на 352 504 тис. грн у цілому та позитивно вплине на систему управління комплексом маркетингу ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ». За рахунок імпортозаміщення, а саме зміни вугілля з марки А (ПАР) на вугілля марки Г (Україна) скоротяться витрати на сировину на 659 959 грн, що значно збільшить конкурентоспроможність підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р., № 959-XII.
3. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93-96-BBR.
4. Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті: затв. постановою правління НБУ від 02.01.2019 р. № 5.
5. Положення про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2019 рік: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1136.
6. Барановська М. І. Міжнародний маркетинг: в питаннях та відповідях: навч. пос. / М. І. Барановська, Ю. Г. Козак. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 302 с.
7. Гуткевич С.О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : підруч. / за ред. проф. С.О. Гуткевич. – 2-ге вид., перероблене. – Київ: Цифрова типографія, 2014. – 726 с.
8. Дахно І.І. Зовнішньоекономічний менеджмент. Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2015. – 568 с.
9. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посібник / Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С. та ін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 608 с.
10. Котлер Ф. Маркетинг 4.0. Від традиційного до цифрового / Ф. Котлер, Г. Катарджая, І. Сетьяван; пер. з англ.. К. Куницької та О. Замаєвої. – Київ: вид. група КМ-Букс, 2018. – 208 с.
11. Міжнародний менеджмент: Навчальний посібник / за редакцією проф.. І. О. Піддубного. – 2-е видання, стереотип. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2016. – 252 с.

12. Небава, М.І. Менеджмент організацій і адміністрування. Частина 1: навчальний посібник / М. І. Небава, О.Г. Ратушняк. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 105 с.
13. Новак В.О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2014. – 495 с.
14. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / Ю.Г. Козак, О.А. Єрмакова, Т.Спорек та ін.; Видання 5-те, перероб. та доп. – Київ-Катовіце: Центр учбової літератури, 2016. – 325 с.
15. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навч. посібник/ Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 408 с.
16. Храбатин О.І. Маркетинг: Навчальний посібник. / За наук. ред. О.А. Тимчик. / Храбатин О.І., Яворська Л.В. – Київ: Цифрова типографія, 2015. – 284 с.
17. Шкурупій О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посібник О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артемоненко – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 248 с.
18. Березянко Т.В. Стратегічне управління підприємством у сфері зовнішньоекономічної діяльності / Т.В. Березянко, Є.А. Новікова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2019. – №1. – С. 7-15.
19. Дунська А. Експортно-імпортна діяльність України / А. Дунська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2016. – № 3. – С. 36–46.
20. Коваль В.В. Концептуальні засади визначення ефективності інвестиційної діяльності / В.В. Коваль, М.І. Башинська, О.І. Лайко, З.В. Чехович // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: науковий журнал. – 2015. – № 5-6 (82-83). С.105–115.
21. Корж М. Цінове оптимізаційне моделювання в міжнародному маркетингу / М.Корж // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2018. – № 5. – С. 87–98.

22. Палка І.М. Вдосконалення системи управління маркетинговою діяльністю на підприємстві / І.М. Палка // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2016. – №11. – С. 12-18.

23. Рахман М.С. Характеристика та аналіз сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності України / М.С. Рахман, К.Б. Сіладі // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2019. – №10. – С. 2-8.

24. Тюха І.В. Особливості управління маркетингом на підприємстві при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності / І.В. Тюха, М.С. Мозоленко // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2019. – №1. – С. 22-25.

25. Фаріон М.М. Іноземні інвестиції та особливості інвестиційної активності в Україні / М.М. Фаріон // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2019. – №7. – С. 3-11.

26. Шереметинська О.В. Управління збутовою діяльністю підприємств-суб'єктів ЗЕД в сучасних умовах / О.В. Шереметинська, О.І. Гаврилук // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2019. – №1. – С. 4-5.

27. Borden's Original Marketing Mix [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.marketingstudyguide.com/bordens-original-marketing-mix/>

28. Marketing mix 4P's by McCarthy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.toolshero.com/marketing/marketing-mix-4p-mccarthy/>

29. Service Marketing Mix (7 P's) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.toolshero.com/marketing/service-marketing-mix-7ps/>

30. Sisk A. What Is the Importance of the Marketing Mix in the Development of a Marketing Strategy & Tactics? [Електронний ресурс] / A. Sisk. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://bizfluent.com/info-8132703-importance-development-marketing-strategy-tactics.html>.

31. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.

32. Дані про ТОВ "ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ" [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://opendatabot.ua/c/37739041>.
33. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
34. Необхідність модернізації обладнання ТОВ "ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ" [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://tec4.kiev.ua/programa-modernizatsiyi-kotliv>.
35. Офіційний сайт ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://tec4.kiev.ua/>
36. ПАТ «Укрзалізниця» навантажила 500 вагонів імпортного енергетичного вугілля для українських ТЕЦ [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://info.uz.ua/news/pat-ukrzhaliznitsya-navantazhila-500-vagoniv-importnogo-energetichnogo-vugillya-dlya-ukrainskikh-tets>.
37. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI в редакції від 01.01.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
38. Реконструкція газоочисного обладнання ТОВ "ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ" [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://tec4.kiev.ua/news-post/na-tov-yevro-rekonstruktsiya-tryvaye-rekonstruktsiya-gazoochysnogo-obladnannya.html>.
39. Характеристика вугілля групи А [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://bestenergy.biz/2018/05/01/yak-obrati-vugillya-dlya-opalennya/>.
40. Цивільний кодекс України від 18.03.2004 №435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Консолідований звіт про фінансові результати
ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» (2014-2018)**

Стаття	Код рядка	2014	2015	2016	2017	2018
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2385500000	2322468459	2033575012	2392416300	2447223029
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	0	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	0	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0	0	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1836959021	1786514685	1785929192	1840320231	1967094638
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0	0	0	0
Валовий: прибуток	2090	548540979	535953774	247645820	552096069	480128391
Валовий: збиток	2095	0	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	70235231	52639912	44247643	47474051	50498415
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	0	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	0	0	0
Адміністративні витрати	2130	3056984	2211354	18932931	17838115	21326312
Витрати на збут	2150	8608540	8560345	8474297	8488653	8333853
Інші операційні витрати	2180	3830844	5531027	3932632	3583351	4099657
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	0	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	430581	370983	173634	342761	194386
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0	0	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	165001	152144	83195	134766	61607
Інші фінансові доходи	2220	37674	23065	55105	63823	67076

Інші доходи	2240	69027	65061	196975	467981	222156
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	0	0	0
Фінансові витрати	2250	1777329	1949811	1952689	3062452	3099359
Втрати від участі в капіталі	2255	149861	67156	118147	25086	97353
Інші витрати	2270	3047341	2018843	8020024	9793904	3537273
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	599668585	574828421	792416	561483456	492451918
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0	0	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0	0	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	491728240	471359305	64978112	460416434	403810573
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0	0	0	0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД						
Стаття	Код рядка	2014	2015	2016	2017	2018
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0	0	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	12361	16276	0	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	36678	78126	36138	471062	801091
Інший сукупний дохід	32445	34441	24798	14569	23697	37412
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	47395	96785	123458	82476	1483150
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	145695	243961	478619	106201	1483150
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	491873935	471603266	65456731	460522635	405293723
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ						
Стаття	Код рядка	2014	2015	2016	2017	2018
Матеріальні затрати	2500	0	0	0	0	0
Витрати на оплату праці	2505	352133	376254	297351	279183	316144
Відрахування на соціальні заходи	2510	125110	133130	105337	98624	67027
Амортизація	2515	206976	225839	176696	175062	186618
Інші операційні витрати	2520	712855	715923	758118	377185	711215
Разом	2550	3658153	3518087	3101011	3427048	3386270

Консолідований баланс ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» (2014-2018)

Актив	Код рядка	На 31.12				
		2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	3	4	4
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи:	1000	1585804	24720424	3619196	3100545	2234521
первісна вартість	1001	4710242	6026236	7719042	8041598	8056891
накопичена амортизація	1002	3124473	3554209	4099931	4941064	5822346
Незавершені капітальні інвестиції	1005	14249070	3988731	4418830	3194606	4649308
Основні засоби:	1010	190645937	202229308	161682290	151396163	290650081
первісна вартість	1011	392200142	424244339	363222991	369129974	523937655
знос	1012	201554231	222015071	201540736	217733864	233287608
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0	0	0
знос	1017	0	0	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	570218	666251	753194	873419	848368
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств						
інші фінансові інвестиції	1035	97143	87132	608284	608284	608284
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	22211	17824	16866	16869	172937
Гудвіл	1050	0	0	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0	0	0

Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1095	213640795	216747501	183510347	172679352	313834130
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	76253212	73989234	69095595	89873031	89537503
Виробничі запаси	1101	62867502	59364736	58585444	81424996	76380911
Незавершене виробництво	1102	5913931	5991115	2673381	3117999	4023378
Готова продукція	1103	6817613	6343991	7504313	4133795	8254317
Товари	1104	654297	228953	332550	1196597	879079
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	42590103	36880295	27379847	37553301	40775211
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0	0	0	0
з бюджетом	1135	646859	3378813	2822547	1186514	1319822
у тому числі з податку на прибуток	1136	5413	2738614	2635259	1077320	322857
з нарахованих доходів	1140	0	0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7565819	9459687	10474469	9239737	5149888
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	13759947	22497095	18216200	4319878	977699
Готівка	1166	0	0	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	218129	549288	454447	295232	322514

Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань						
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	2568944	1632187	1005432	417149	1919811
Усього за розділом II	1195	145932554	149427498	133608747	148255045	154913646
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0
Баланс	1300	359573223	366174946	317119021	320934391	468747769

Пасив	Код рядка	На 31.12				
		2014	2015	2016	2017	2018
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	23053019	23737612	23546709	22967236	39019519
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	3365712	3325569	2955874	3062091	4513770
Додатковий капітал	1410	0	0	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0	0	0
Резервний капітал	1415	811433	811433	812836	812836	812836
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	179830401	197956321	203648667	234399658	329677893
Неоплачений капітал	1425	0	0	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1495	202883420	221693933	227195376	257366894	368697412

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	951411	893774	801436	87464	344219
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	1595	951411	893774	801436	87464	344219
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокові кредити банків	1600	211370	380315	719087	933664	1916055
Векселі видані	1605	2000	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	333956	296075	350131	1766355	6400
за товари, роботи, послуги	1615	133638784	129376455	77349996	55369251	76136659

за розрахунками з бюджетом	1620	9006423	4329419	5134702	5211372	8366129
за у тому числі з податку на прибуток	1621	84671	63947	78541	78946	79635
за розрахунками зі страхування	1625	73213	80073	58314	24489	33904
за розрахунками з оплати праці	1630	14886	16015	12772	7346	13777
за одержаними авансами	1635	0	0	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	106543	50082	57373	32784	24908
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	14046596	10775139	7438947	2986874	15547569
Усього за розділом III	1695	156689803	144481013	89923645	63567497	100050357
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0	0	0
Баланс	1900	359573223	366174946	317119021	320934391	468747769

